

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Ex testimonio, aut memoria non posse euidentem Trinitatis notitiam
colligi. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

possibile est; aut enim species illa repræsentabit Deum instar alicuius rei creatæ, & sic non poterit trinum, & vnum euidenter ostendere: aut proximum ipsum, vt trinum repræsentabit, & ita erit propria quiditativa, & intuitiva species ipsius Dei. Cæterum hæc sententia confutatione rationum prioris, capite sequenti facilius confirmabitur.

CAPVT III.

Ex testimonio, aut memoria non posse euidentem Trinitatis notitiam colligi.

6. Siquo modo hæc euidentis cognitio Trinitatis concedi posset, deberet esse vna ex modis citatis in primo capite: ex illis vero non posse colligi euidentem notitiam Trinitatis, nunc facile ostendimus, indeque aduersariorum argumenta soluta manebunt. In hoc vero capite de primo & secundo dicemus; in quarto vero capite de alijs duobus. Itaque de testimonio, & memoria illud sic probabo. Hæc duo sunt extrinseca principia rei: ergo ex illis non potest euidenter ostendi nostro intellectui connexio prædicati cum subiecto in se, hæc enim est euidentia intrinseca rei, quæ per extrinseca principia non potest haberi. Pro cuius explicatione obseruandum est, duplex esse genus demonstrationis, & vtrouque generati euidentiam rei secundum se, & intrinsecam, alterum est per propriam causam, alterum est per effectus: & hæc etiam reducit demonstratio per impossibile, cum ex opposito sequitur aliqua contradictio, non in aliquo extrinseco, sed in ijs, quæ ex natura rei connexionem habent. Nam, quod aliqui dicunt esse aliud genus demonstrationis, nempe cum singulare colligitur ex vniuersali hoc modo. *Quæ sunt aequalia vni tertio, sunt aequalia inter se, hæc sunt aequalia vni tertio, ergo sunt aequalia inter se*: aperte falsum est. Licet enim consequentia sit euidentis, tamen non est demonstratio; quoniam in conclusione nihil noui colligitur, quod non esset iam in maiori expressum, & eodem modo notum. Qui enim dicit omnem hominem esse animal, hoc ipso dicit, hunc, & illum hominem esse animal, & ita nulla euidentia nouiter gignitur. Superest igitur, vt demonstratio solum fiat vno ex prædictis modis: & per intrinseca principia esse nequeat. At testimonium rei, & memoria illius, quod omnino extrinseca sint rebus testificatis, & memoratis, euidentiam earum in se generare nequeant. Nam quamuis per bonam consequentiam, & syllogismum deduci possit propositio hæc, *Deus est trinus, ex antecedenti euidenti, quia tamen illud est intrinsecum omnino, non gignit assensum euidentem conclusionis*. In bona namque consequentia licet necessarium sit, consequens esse verum, quoties antecedens est verum, tamen non necessesse est consequens esse euidentem in se, quoties antecedens est euidentem, nisi cum eo habeat connexionem ex natura rei: etenim si antecedens sit extrinsecum, non manifestat euidentem consequens secundum rationem propriam, & connexionem extremorum in se, sed secundum rationem communem extrinsecam, qua conuenit in principio: vnde in his syllogismis, *Deus est omne id, quod ipse dicit se esse, ipse autem dicit se esse trinum, ergo Deus est trinus*, Præterea, si *Deus dicit se esse trinum, ipse est trinus, sed dicit se esse trinum, ergo est trinus*, in quibus, quia maior propositio est principium quoddam extrinsecum,

cum, nullam habens connexionem cum conclusione ex natura rei, tantum ex illo sequitur conclusio, quatenus sub illa vniuersali continetur, *Omne quod dicitur a Deo, esse, ita est*, siue sit hoc, siue illud; idem solet vocari euidentia in attestante, sicut eam appellauit Caietan. 2. 2. quæst. 5. art. 1. dicere enim, *Deus est omne illud, quod dicit se esse*, perinde est, atque asserere, rem ita esse, seu Deum ita esse, à parte rei, sicut ipse testatur esse, vt res consonet testimonio dicentis, & reuelationi: ex hoc autem non ostenditur connexio extremorum inter se secundum propriam ipsorum rationem, sed secundum communem rationem, secundum quam conuenire debet res cum testimonio: quod perinde est ac dicere, Deum esse trinum, & vnum, conuenit cum testimonio, & reuelatione Dei. Atque idem S. Thomas 2. 2. quæst. 5. art. 2. dicit, posse conuinci aliquem intellectum ex sermone Prophetæ pronuntiantis in sermone Domini aliquid futurum, & adhibentis signum, vt cognoscat manifeste, (ac si dicat euidenter) *Hoc dicit a Deo, quia non mentitur* (nempe Prophetæ) licet illud futurum, quod prædicetur, in se euidentem non sit. Ex quo inquit fidei assensum circa illud manere, intelligit, quatenus deducitur etiam ex illo euidenti principio dicentis, & testificantis. Omnis enim assensus, qui testimonio innititur, fides est, non euidentis notitia rei testificate. Nam si euidentis mihi esset, Deum dicere aliquid esse futurum, & eum non posse mentiri, non proinde statim res illa futura in se ipsa euidentis fieret, secundum suam propriam rationem, & naturam.

Id vero deinde confirmatur exemplo memorie, ex qua desumptum erat secundum argumentum. Si enim aliquis Mathematicus euidenter recordaretur, se habuisse demonstrationem alicuius propositionis, illam tamen non posset in memoriam reuocare; sciret quidem propositionem illam esse veram, & colligeret, rem quam enuntiat, ita esse à parte rei, atque modo prædicatum conueniret subiecto, nondum euidenter nosset. Est enim memoria extrinsecum principium, ostendens solum rem esse in genere, non autem qualiter hoc illi conueniat secundum peculiarem, & propriam rationem, quod sit, vel à posteriori, vel à priori per intrinseca principia. Verum si quis multum contenderet, hanc esse euidentiam rei in se, sed minus euidentem, quam per intrinseca principia, talem tamen, cum qua possit esse fides, imò ipsa simul sit fides, cum innitatur testimonio, vt proprio medio, non multum ego curarem.

CAPVT IV.

Ex effectibus non posse habere euidentiam Trinitatis.

Superest, vt probemus ex nullo effectu, ac naturali, nec supernaturali deduci posse notitiam euidentem Trinitatis; & ita diluamus duo posteriora argumenta, quæ pro se aduersarij afferbant. Primum igitur, de effectibus naturalibus iam diximus cap. 2. relationem illorum ad Deum, solum posse nobis demonstrare Deum, vt vnum. Deinde de effectibus supernaturalibus eodem modo dicendum est, non posse Trinitatis mysterium ex illis euidenter cognosci; sunt effectus supernaturales res, qui aliquam habent difficultatem. Primus est visio clara Dei, secundus species impressa illius, tertius est vnio hypostatica cum

tribus

8. Omnis assensus testimonio innititur fides est.

Memoria non gignit euidentiam rei in se.

9.